

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

ЄВРОПЕЙСЬКИЙ СУД З ПРАВ ЛЮДИНИ

П'ЯТА СЕКЦІЯ

**СПРАВА «ЧОРНИЙ ТА ІНШІ ПРОТИ УКРАЇНИ»
(CASE OF CHORNYI AND OTHERS v. UKRAINE)**

*(Заява № 20343/24 та 4 інші заяви –
див. перелік у додатку)*

РІШЕННЯ

СТРАСБУРГ

26 лютого 2026 року

Це рішення є остаточним, але може підлягати редакційним виправленням.

У справі «Чорний та інші проти України»

Європейський суд з прав людини (П'ята секція), засідаючи комітетом, до складу якого увійшли:

Андреас Зюнд (*Andreas Zünd*), Голова,

Діана Сирку (*Diana Sârcu*),

Микола Гнатівський (*Mykola Gnatovskyy*), судді,

та Вікторія Марадудіна (*Viktoriya Maradudina*), в.о. заступника Секретаря секції,

після обговорення за зачиненими дверима 05 лютого 2026 року постановляє таке рішення, що було ухвалено у той день:

ПРОЦЕДУРА

1. Справу було розпочато за заявами, поданими у різні дати, зазначені в таблиці у додатку, до Суду проти України на підставі статті 34 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод (далі – Конвенція).

2. Заявників представляв пан А. Йолкін, юрист, який практикує у м. Кривий Ріг, Україна.

3. Про заяви було повідомлено Уряд України (далі – Уряд).

ФАКТИ

4. Перелік заявників і відповідні деталі заяв наведені в таблиці у додатку.

5. Заявники скаржилися, головним чином, на неналежні умови тримання їх під вартою та відсутність у національному законодавстві ефективного засобу юридичного захисту. У заявах № 20343/24 та № 7943/25 заявники також висунули інші скарги за положеннями Конвенції.

ПРАВО

I. ОБ'ЄДНАННЯ ЗАЯВ

6. Беручи до уваги схожість предмету заяв, Суд вважає за доцільне розглянути їх спільно в одному рішенні.

II. СТВЕРДЖУВАНЕ ПОРУШЕННЯ СТАТЕЙ 3 ТА 13 КОНВЕНЦІЇ

7. Заявники скаржилися на неналежні умови тримання їх під вартою та відсутність у них ефективного засобу юридичного захисту у зв'язку з цим. Вони посилалися на статті 3 та 13 Конвенції. У заяві № 20343/24 заявник також посилався на статтю 8 Конвенції, стверджуючи, що

туалетне приміщення не було належним чином відокремлено від решти камери. Суд, якому належить провідна роль щодо здійснення юридичної кваліфікації фактів справи (див. рішення у справі «Радомілья та інші проти Хорватії» [ВП] (*Radomilja and Others v. Croatia*) [GC], заяви № 37685/10 та № 22768/12, пункт 124, від 20 березня 2018), вважає, що скарги заявників слід розглядати виключно з точки зору статей 3 та 13 Конвенції.

8. Уряд стверджував, що деякі заявники не вичерпали національні засоби юридичного захисту, оскільки вони не зверталися до цивільних судів із позовом про відшкодування шкоди, яку, як стверджується, було завдано внаслідок неналежних умов тримання під вартою. Однак Суд встановив, що компенсаційний засіб юридичного захисту є ефективним лише після того, як незадовільні умови тримання під вартою було припинено (див. рішення у справі «Сукачов проти України» (*Sukachov v. Ukraine*), заява № 14057/17, пункт 113, від 30 січня 2020 року). У цій справі Уряд не вказав, що заявників було переведено, звільнено або що умови тримання їх під вартою покращилися, до того як вони подали свої заяви до Суду. Отже, це заперечення має бути відхилено.

9. Суд також зазначає, що заявники трималися під вартою у неналежних умовах. Деталі щодо тримання заявників під вартою наведені у таблиці в додатку. Суд посилається на встановлені у його практиці принципи щодо неналежних умов тримання під вартою (див., наприклад, рішення у справі «Муршич проти Хорватії» [ВП] (*Muršić v. Croatia*) [GC], заява № 7334/13, пункти 96 – 101, ЄСПЛ 2016). Суд нагадує, зокрема, що під час встановлення того, чи є умови тримання такими, «що принижують гідність» у розумінні статті 3 Конвенції, серйозний брак простору у в'язничних камерах вважається дуже впливовим чинником та може становити порушення як сам собою, так і в сукупності з іншими недоліками (див. згадане рішення у справі «Муршич проти Хорватії» (*Muršić v. Croatia*), пункти 122 – 141 та рішення у справі «Ананьєв та інші проти Росії» (*Ananyev and Others v. Russia*), заяви № 42525/07 та № 60800/08, пункти 149 – 159, від 10 січня 2012 року).

10. У керівній справі «Мельник проти України» (*Melnik v. Ukraine*), заява № 72286/01, від 28 березня 2006 року) та згаданій керівній справі «Сукачов проти України» (*Sukachov v. Ukraine*) Суд уже встановлював порушення щодо питань, аналогічних тим, що розглядаються у цій справі.

11. Суд також посилається на свій стандарт доведення та методи оцінки доказів у справах щодо умов тримання під вартою (див. згадане рішення у справі «Муршич проти Хорватії» (*Muršić v. Croatia*), пункти 127 та 128). Зокрема, у відповідь на *prima facie* справу про жорстоке поводження, на яке скаржилися заявники, від Уряду очікується

надання первинних доказів, в яких наводилися б плани розміщення камер та фактична кількість ув'язнених протягом конкретних періодів тримання заявників під вартою (див. згадане рішення у справі «Ананьєв та інші проти Росії» (*Ananyev and Others v. Russia*), пункт 123, та, наприклад, рішення у справі «Спаріш і Куцманд проти України» [Комітет] (*Sparysh and Kutsmand v. Ukraine*) [Committee], заяви № 49709/18 та № 49870/18, від 12 вересня 2024 року). Інші документи та фотографії, пов'язані з контролем якості повітря, харчового раціону, води, боротьбою зі шкідниками, вимірюванням температури та освітленості, лазнями, приватністю під час користування туалетом, послугами пральні тощо, повинні стосуватися камер та періодів тримання заявників під вартою.

12. Розглянувши всі надані йому матеріали, Суд не вбачає жодних фактів або аргументів, здатних переконати його дійти іншого висновку щодо прийнятності та суті цих скарг. З огляду на свою практику з цього питання Суд вважає, що у цій справі умови тримання заявників під вартою протягом зазначених у таблиці в додатку періодів були неналежними.

13. Суд також зазначає, що заявники не мали у своєму розпорядженні ефективного засобу юридичного захисту у зв'язку з цими скаргами.

14. Отже, ці скарги є прийнятними та свідчать про порушення статей 3 і 13 Конвенції.

III. ІНШІ СТВЕРДЖУВАНІ ПОРУШЕННЯ ЗА УСТАЛЕНОЮ ПРАКТИКОЮ

15. У заявах № 20343/24 та № 7943/25 заявники подали інші скарги, які також порушували питання за Конвенцією з огляду на відповідну усталену практику Суду (див. таблицю в додатку). Ці скарги не є явно необґрунтованими у розумінні підпункту «а» пункту 3 статті 35 Конвенції та не є неприйнятними з будь-яких інших підстав. Тому вони мають бути визнані прийнятними. Розглянувши всі наявні у нього матеріали, Суд доходить висновку, що вони також свідчать про порушення Конвенції у контексті його висновків в рішеннях у справах, зазначених у таблиці в додатку.

IV. ІНШІ СКАРГИ

16. У заяві № 7943/25 заявник також висунув інші скарги за різними статтями Конвенції.

17. Суд вважає, що у контексті всіх наявних у нього матеріалів та з огляду на належність оскаржуваних питань до сфери його компетенції ці скарги не відповідають критеріям прийнятності, передбаченим

статтями 34 та 35 Конвенції, або не виявляють жодних ознак порушення прав і свобод, гарантованих Конвенцією або протоколами до неї.

З цього випливає, що ця частина заяви № 7943/25 має бути відхилена на підставі пункту 4 статті 35 Конвенції.

V. ЗАСТОСУВАННЯ СТАТТІ 41 КОНВЕНЦІЇ

18. З огляду на наявні в нього документи та свою практику (див., зокрема, згадане рішення у справі «Сукачов проти України» (*Sukachov v. Ukraine*), пункти 165 та 167) Суд вважає за доцільне присудити суми, зазначені у таблиці в додатку.

ЗА ЦИХ ПІДСТАВ СУД ОДНОГОЛОСНО

1. *Вирішує* об'єднати заяви;
2. *Оголошує* прийнятними скарги на неналежні умови тримання під вартою і відсутність у національному законодавстві ефективного засобу юридичного захисту, а також інші скарги за ustalеною практикою Суду, зазначені у таблиці в додатку, а решту скарг у заяві № 7943/25 – неприйнятними;
3. *Постановляє*, що ці скарги свідчать про порушення статей 3 і 13 Конвенції у зв'язку з неналежними умовами тримання під вартою протягом вказаних у таблиці в додатку періодів та відсутністю у національному законодавстві ефективного засобу юридичного захисту;
4. *Постановляє*, що було порушено Конвенцію у зв'язку з іншими скаргами, висунутими за ustalеною практикою Суду (див. таблицю у додатку);
5. *Постановляє*, що:
 - (а) упродовж трьох місяців держава-відповідач повинна сплатити заявникам суми, зазначені в таблиці у додатку; ці суми мають бути конвертовані в національну валюту держави-відповідача за курсом на день здійснення платежу;
 - (б) із закінченням зазначеного тримісячного строку до остаточного розрахунку на зазначені суми нараховуватиметься простий відсоток (*simple interest*) у розмірі граничної позичкової ставки Європейського центрального банку, яка діятиме в період несплати, до якої має бути додано три відсоткові пункти.

РІШЕННЯ У СПРАВІ «ЧОРНИЙ ТА ІНШІ ПРОТИ УКРАЇНИ»

Учинено англійською мовою та повідомлено письмово 26 лютого 2026 року відповідно до пунктів 2 і 3 Правила 77 Регламенту Суду.

Вікторія Марадудіна
(*Viktoriya Maradudina*)
В.о. заступника Секретаря

Андреас Зюнд
(*Andreas Zünd*)
Голова

РІШЕННЯ У СПРАВІ «ЧОРНИЙ ТА ІНШІ ПРОТИ УКРАЇНИ»

ДОДАТОК

Перелік заяв зі скаргами за статтями 3 і 13 Конвенції
(неналежні умови тримання під вартою та відсутність у національному законодавстві ефективного засобу юридичного захисту)

№	№ заяви Дата подання	П.І.Б. заявника Рік народження	Установа Дата початку та закінчення строку Тривалість	Площа (кв. м.) на кожного ув'язненог о	Конкретні скарги	Інші скарги за усталеною практикою	Сума, присуджена кожному заявнику в якості відшкодування матеріальної та моральної шкоди (в євро) ¹
1.	20343/24 28.06.2024	Ігор Григорович ЧОРНИЙ 1968	Київський слідчий ізолятор з 05.08.2021 - триває Більше 4 років, 3 місяців та 29 днів	2,0 - 8,2 м ²	Переповненість (за винятком 8 днів, коли він тримався в камері, де в його розпорядженні було понад 4 кв. м), цвіль або бруд у камері, пасивне паління, відсутність свіжого повітря, неналежна температура, відсутність або недостатнє електричне освітлення, відсутність або недостатнє природне освітлення, відсутність або обмежений доступ до гарячої води, відсутність або обмежений доступ до душу, відсутність туалетних засобів, відсутність або неналежна якість гігієнічних засобів, камера заражена паразитами/гризунами, ненадання необхідної медичної допомоги, відсутність або недостатня кількість прогулянок на свіжому повітрі, відсутність приватності під	п. 1 ст. 6 Конвенції - надмірна тривалість кримінального провадження – з 08.08.2020 – триває; 1 інстанція (див. рішення у справі «Нечай проти України» (<i>Nechay v. Ukraine</i>), заява № 15360/10, пункти 67 – 79, від 01 липня 2021 року); ст. 13 Конвенції – відсутність у національному законодавстві ефективного засобу юридичного захисту у зв'язку з надмірною тривалістю кримінального провадження (див. рішення у справі «Нечай проти України» (<i>Nechay v. Ukraine</i>), заява № 15360/10, пункти 67 – 79, від 01 липня 2021 року)	9 800

¹ Та додатково суму будь-якого податку, що може нараховуватися заявникам.

РІШЕННЯ У СПРАВІ «ЧОРНИЙ ТА ІНШІ ПРОТИ УКРАЇНИ»

№	№ заяви Дата подання	П.І.Б. заявника Рік народження	Установа Дата початку та закінчення строку Тривалість	Площа (кв. м.) на кожного ув'язненог о	Конкретні скарги	Інші скарги за усталеною практикою	Сума, присуджена кожному заявнику в якості відшкодування матеріальної та моральної шкоди (в свро)
					час користування туалетом		
2.	7922/25 28.02.2025	Катерина Іванівна БІРЮК 1974	Київський слідчий ізолятор з 08.08.2023 - триває Більше 2 років, 3 місяці та 26 днів	1,9 - 2,6 м ²	Переповненість, відсутність або погана якість постільної білизни, відсутність або обмежений доступ до душу, неналежна температура, відсутність або недостатня кількість прогулянок на свіжому повітрі, відсутність або обмежений доступ до гарячої води, відсутність туалетних засобів, відсутність свіжого повітря, пасивне паління		5 500
3.	7938/25 28.02.2025	Аліна Олегівна НЄДЄЛЄВА 1992	Київський слідчий ізолятор з 31.10.2023 – 26.06.2025 1 рік, 7 місяців та 27 днів	1,9 – 2,6 м ²	Цвіль або бруд у камері, переповненість, відсутність або погана якість постільної білизни, відсутність або обмежений доступ до душу, неналежна температура, відсутність або недостатня кількість прогулянок на свіжому повітрі, відсутність або обмежений доступ до гарячої води, відсутність туалетних засобів, відсутність свіжого повітря, пасивне паління, відсутність приватності під час користування туалетом		4 300
4.	7939/25 28.02.2025	Володимир Олегович АЛЕКСЄЄВ 1995	Київський слідчий ізолятор з 23.02.2021 – триває Більше 4 років, 9 місяців та	1,9 – 3,6 м ²	Переповненість, відсутність або обмежений доступ до душу, погана якість постільної білизни, відсутність або недостатнє природне освітлення, відсутність або обмежений доступ до гарячої води, пасивне паління, неналежна температура, відсутність або недостатня кількість прогулянок на свіжому повітрі, відсутність		7 500

РІШЕННЯ У СПРАВІ «ЧОРНИЙ ТА ІНШІ ПРОТИ УКРАЇНИ»

№	№ заяви Дата подання	П.І.Б. заявника Рік народження	Установа Дата початку та закінчення строку Тривалість	Площа (кв. м.) на кожного ув'язненог о	Конкретні скарги	Інші скарги за усталеною практикою	Сума, присуджена кожному заявнику в якості відшкодування матеріальної та моральної шкоди (в свро)
			11 днів		приватності під час користування туалетом		
5.	7943/25 28.02.2025	Євгеній Васильович ЧУПРИНА 1991	Київський слідчий ізолятор з 15.08.2019 – 31.07.2025 5 років, 11 місяців та 17 днів	2,5 - 4 м ²	Переповненість (за винятком дуже коротких періодів у «транзитній» камері, де в його розпорядженні було 4 кв.м), відсутність або погана якість постільної білизни, відсутність туалетних засобів, неналежна температура, відсутність свіжого повітря, пасивне паління, відсутність або обмежений доступ до гарячої води, відсутність або обмежений доступ до душу, відсутність або недостатня кількість прогулянок на свіжому повітрі	п. 1 ст. 6 Конвенції - надмірна тривалість кримінального провадження – з 11.08.2019 – тривас; 2 інстанції (див. рішення у справі «Нечай проти України» (<i>Nechay v. Ukraine</i>), заява № 15360/10, пункти 67 – 79, від 01 липня 2021 року); ст. 13 Конвенції – відсутність у національному законодавстві ефективного засобу юридичного захисту у зв'язку з надмірною тривалістю кримінального провадження (див. рішення у справі «Нечай проти України» (<i>Nechay v. Ukraine</i>), заява № 15360/10, пункти 67 – 79, від 01 липня 2021 року)	9 800